

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de către Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Sîmboteanu Ion,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, prin intermediul conducătorului Bojenco Violeta împotriva Gospodăriei Țărănești „Banuh Victor Victor”, Banuh Victor Victor, Banuh Victor și Banuh Tatiana cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți,

*(Dosarul nr. 2rac-113/23
NR. PIGD 2-20132574-01-2rac-06062023)*

Recursul declarat până la 01 septembrie 2023. Neelucidarea tuturor circumstanțelor cauzei.
Aplicarea eronată a normelor de drept material.

Au examinat anterior cauza judecătoreii:

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni, jud. L. Țurcan
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți, jud. S. Procopciuc, D. Corolevschi, D. Stănilă

06 august 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților, în fond, recursul declarat de către Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Sîmboteanu Ion,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Gheorghe Stratulat, *Președinte,*

Alexandru Negru,

Ion Munteanu, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 23 octombrie 2020, Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, prin intermediul conducătorului Bojenco Violeta a depus în adresa Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, cerere de chemare în judecată împotriva Gospodăriei Țărănești „Banuh Victor Victor” cu privire la încasarea datoriei.
2. În motivarea cererii de chemare în judecată s-a menționat că, la începutul anului 2018, i-a acordat unele servicii lui Banuh Victor în sumă totală de 120 800 lei, care urmau a fi achitate până la 01 decembrie 2018. Din suma datoriei de 120 800 lei, Banuh Victor i-a restituit doar 28 450 lei, iar restul sumei nu i-a fost restituită nici până în prezent.
3. Evidențiază că, datorită faptului că este agricultor, iar între agricultori se conlucrează cu încredere, Banuh Victor pe o foaie de hârtie, a scris cu mâna sa proprie suma datoriei restante față de GȚ „Bojenco Anatolie” în cuantum de 92 350 lei, pe care a aplicat și stampila întreprinderii, menționând expres că datoria restantă o va achita până la 01 decembrie 2018. Acest înscris include ambele ștampile ale părților.
4. Susține că, pârâtul nu i-a restituit suma datoriei nici până în prezent, deși în permanență promite că o va restitui.
5. Invocă faptul că, la 15 septembrie 2020 a expediat în adresa pârâtului o notificare/pretenție, prin care a cerut restituirea datoriei, însă aceasta a fost lăsată fără executare, deși din discuțiile telefonice avute cu pârâtul acesta a menționat că la moment nu dispune de mijloace financiare suficiente.
6. Având în vedere circumstanțele de fapt expuse, în temeiul art. 514, art. 513 alin. (1), art. 572 și art. 602 din Codul civil, art. 166-168, 174 din Codul de procedură civilă, s-a solicitat încasarea datoriei în sumă de 92350 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.
7. La 27 iulie 2021, Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, prin intermediul conducătorului Bojenco Violeta a depus în adresa instanței cerere de concretizare a acțiunii, formulată împotriva Gospodăriei Țărănești „Banuh Victor Victor”, Banuh Victor Victor, Banuh Victor și Banuh Tatiana cu privire la încasarea datoriei în sumă de 92 350 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.
8. În susținerea cererii s-a menționat că, înțelegerea despre prestarea serviciilor în interesele GȚ „Banuh Victor Victor” a avut loc între

conducătorul GȚ „Bojenco Anatolie” – Violeta Bojenco, pe de o parte, și părinții conducătorului GȚ „Banuh Victor Victor” – Banuh Victor și Banuh Tatiana, pe de altă parte.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 18 februarie 2022 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de GȚ „Bojenco Anatolie” – fondator Bojenco Violeta împotriva GȚ „Banuh Victor Victor” – fondator Banuh Victor Victor, Banuh Victor, Banuh Tatiana cu privire la încasarea datoriei. S-a încasat de la Gospodăria Țărănească „Banuh Victor”, fondator Banuh Victor Victor, în beneficiul Gospodăriei Țărănești „Bojenco Anatolie” – fondator Bojenco Violeta, 92 350,00 (nouăzeci și două mii trei sute cincizeci, 00) lei. S-a încasat de la Gospodăria Țărănească „Banuh Victor”, fondator Banuh Victor Victor, în beneficiul Gospodăriei Țărănești „Bojenco Anatolie” – fondator Bojenco Violeta, cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 5000,00 (cinci mii, 00) lei. S-a încasat de la Gospodăria Țărănească „Banuh Victor”, fondator Banuh Victor Victor, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 2770,00 (două mii șapte sute șaptezeci, 00) lei. În rest, acțiunea s-a respins.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. La 23 februarie 2022, Gospodăria Țărănească „Banuh Victor Victor”, Banuh Victor Victor, Banuh Victor și Banuh Tatiana, reprezentați de avocatul Paciurca Iulian, au depus cerere de apel împotriva hotărârii din 18 februarie 2022 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, prin care s-a solicitat casarea hotărârii menționate și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin decizia din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a admis cererea de apel. S-a casat integral hotărârea din 18 februarie 2022 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de GȚ „Bojenco Anatolie”, Bojenco Violeta împotriva GȚ „Banuh Victor Victor”, Banuh Victor Victor, Banuh Victor, Banuh Tatiana, cu privire la încasarea datoriei, și s-a emis o nouă hotărâre după cum urmează: S-a respins acțiunea civilă formulată de GȚ „Bojenco Anatolie”, Bojenco Violeta împotriva GȚ „Banuh Victor Victor”, Banuh Victor Victor, Banuh Victor, Banuh Tatiana, cu privire la încasarea datoriei. S-a încasat, în mod solidar, de la GȚ „Bojenco Anatolie”, Bojenco Violeta în beneficiul GȚ „Banuh Victor Victor”, Banuh Victor Victor, Banuh Victor, Banuh Tatiana, suma de 7000 (șapte mii) lei cu titlu de cheltuieli de judecată.
12. Pentru a decide astfel, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a reținut că, studiind conținutul „recipisei” prezentate judecății de reclamantul GȚ

„Bojenco Anatolie”, în persoana conducătorului Bojenco Violeta, în vederea confirmării pretențiilor privind încasarea sumei de 92 350 lei cu titlu de datorie, instanța de apel a constatat că aceasta are un conținut vag, în care sunt indicate niște simple cifre însoțite de calcule matematice, fără a fi specificat care este semnificația acestor cifre și calcule; la fel, nu este clar de către cine a fost întocmită recipisa în cauză, data când a fost întocmită, cine sânt semnatarii acestei recipise și ce fel de obligații s-au asumat prin semnarea acestei recipise, natura acestor obligații, la fel și termenul de îndeplinire a obligațiilor.

13. La fel, din conținutul „recipisei” prezentate de reclamantul GȚ „Bojenco Anatolie”, în persoana conducătorului Bojenco Violeta, instanța de apel nu a putut reține denumirea persoanelor juridice, administratorii, rechizitele bancare sau codul fiscal al acestora, odată ce reclamantul pretinde că respectiva „recipisă” a fost întocmită personal de Banuh Tatiana, care activa în calitate de contabil la GȚ „Banuh Victor Victor” și pe care a aplicat ștampila GȚ „Banuh Victor Victor”.
14. Instanța de apel a menționat că, potrivit art. 211 alin. (1) din Codul civil (în redacția în vigoare până la modificările operate la data de 01.03.2019), nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.
15. Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a conchis că, „recipisa” prezentată de reclamantul GȚ „Bojenco Anatolie”, în persoana conducătorului Bojenco Violeta în vederea confirmării pretențiilor privind încasarea sumei de 92 350 lei cu titlu de datorie, nu poate fi admisă, odată ce din conținutul „recipisei” date nu poate fi determinat sau determinabil obiectul raportului juridic dintre părți, subiecții raportului juridic, precum și acordul de voință la nașterea pentru părți a obligațiilor civile și natura acestor obligații.
16. Faptul prezenței în respectivul înscris – „recipisă”, a ștampilelor GȚ „Bojenco Anatolie” și GȚ „Banuh Victor Victor” nu echivalează, în opinia instanței de apel, cu existența între părți a cărorva raporturi juridice civile, cu atât mai mult nu identifică aceste ștampile nici natura acestor raporturi, obligațiile asumate reciproc de către părți, executarea parțială sau neexecutarea acestor obligații de către una dintre părți la fel și mărimea acestei neexecutări, respectiv a admitterii de datorii și a cuantumului acestora.
17. Instanța de apel a mai reținut că, de către reclamant nu a fost probată situația prestării de către GȚ „Bojenco Anatolie” a serviciilor pretinse de recoltare a roadei pentru GȚ „Banuh Victor Victor”, după cum nu a fost demonstrată nici situația recepționării de către GȚ „Banuh Victor Victor” a serviciilor prestate în folosul său de către GȚ „Bojenco Anatolie”. Respectiv, nu a fost stabilit costul acestor servicii prestate de GȚ „Bojenco Anatolie”, respectiv neachitarea lor de către GȚ „Banuh Victor Victor”.
18. Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a menționat că, odată ce contractul prestării servicii este unul sinalagmatic, în bază căruia părțile își asumă

reciproc anumite obligații, de datorie reclamantului era să probeze în fața judecății prestarea de către sine a serviciilor în folosul pârâtului, costul serviciilor oferite și remunerația nereturnată de către pârât. În condițiile în care respectivul probatoriu este lipsă la dosar, argumentele reclamantului în vederea pretinderii de la pârât a sumei de 92 350 lei cu titlu de datorie pentru prestarea serviciilor agricole, devin declarative.

19. Colegiul a mai reținut că, în vederea probării existenței între părți: GȚ „Bojenco Anatolie” și GȚ „Banuh Victor Victor” a raporturilor juridico-civile de prestări servicii agricole, reclamantul era obligat să prezinte judecății factura fiscală care să demonstreze livrarea către pârât a serviciilor și costul acestora, ceea ce nu a fost prezentat.
20. Din conținutul actelor anexate la materialele cauzei, instanța de apel nu a putut reține un asemenea raport contabil sau alte date de evidență contabilă, pentru a face o claritate în ceea ce privește părțile contractante, obligațiile asumate reciproc, natura acestor obligații, precum și cuantumul datoriilor rămase scadente, și să dovedească existența unei asemenea datorii la data adresării reclamantului în instanță cu actuala cerere de chemare în judecată, deoarece sumele pretinse urmau a fi dovedite anume prin documente de evidență contabilă, ele fiind documente cu putere probantă în sensul dovedirii prestării serviciilor agricole și efectuării de achitări.
21. În atare împrejurări, când este lipsă la dosar probatoriul necesar și suficient întru dovedirea împrejurărilor invocate de reclamant, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a considerat acțiunea formulată de GȚ „Bojenco Anatolie” drept neîntemeiată, necesar de a fi respinsă. Iar, datorită faptului că instanța de fond a dat o altă soluție, încasând suma pretinsei datorii de 92 350 lei în lipsa probatoriului pertinent, util și concludent, bazându-se doar pe declarațiile martorilor, fapt inadmisibil în situația din speță, Colegiul civil a dispus casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri. Cu atât mai mult, după cum rezultă din motivare, instanța de fond nu a făcut referire la un careva probatoriu, de unde ar reieși cuantumul sumelor pretinse și, respectiv, încasate ori achitate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

22. La 25 aprilie 2023, Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Sîmboteanu Ion a depus în adresa Curții Supreme de Justiție cerere de recurs împotriva deciziei din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a solicitat casarea deciziei din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți și menținerea hotărârii din 18 februarie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni.
23. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, recursul declarat de către Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Sîmboteanu Ion, a fost înaintat în termen. Or, decizia integrală din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, i-a fost comunicată Gospodăriei Țărănești „Bojenco Anatolie” la 21 februarie 2023, iar cererea de recurs

a fost depusă la 25 aprilie 2023 (următoarea zi lucrătoare), adică în interiorul termenului de 2 luni, prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

24. În motivarea recursului s-a menționat că, instanța de apel nu a motivat suficient faptul că, instanța de fond nu a stabilit pe deplin circumstanțele care au importanță pentru justa soluționare a cauzei și care sunt aceste circumstanțe.
25. Apreciază că, argumentele reținute de instanța de apel cu referire la recipisa prezentată sunt neîntemeiate, fiind prezentate și alte probe în vederea confirmării raporturilor invocate.
26. Susține că, instanța de apel nu a dat o apreciere corespunzătoare înscrisului prezentat și invocat de către reclamant în calitate de dovadă a consemnării în scris a obligației G.Ț. „Banuh Victor” față de G.Ț. „Bojenco Anatolie” precum și a celorlalte probe administrate, respectiv nu a aplicat speței prevederile art. 514, art. 572 alin. (1) și (2), art. 971 din Codul civil (în redacția în vigoare în anul 2018, atunci când au avut loc raporturile dintre părțile în litigiu), ce constituie motiv de casare prevăzut de art. 432 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură civilă.
27. În drept, s-au invocat prevederile art. 429, 430, 432 alin. (1), (2) lit. a), b) și c), art. 436, 437 și art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.
28. Pe parcurs, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de către Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Sîmboteanu Ion, fiindu-i explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat.
29. Deși Banuh Victor Victor, Banuh Victor și Banuh Tatiana au recepționat corespondența la 27 iunie 2023, nu au făcut uz de dreptul său procedural de a depune referința.
30. Totodată, la 03 iulie 2023, Gospodăria Țărănească „Banuh Victor Victor”, reprezentată de avocatul Gabriela Moldovan, a depus referința, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.
32. Art. XI alin. (1) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative:

„(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023.”

33. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prevede că:
- „(3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”
34. Din sensul normei de drept citate *supra* rezultă că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.
35. Recursul declarat de către Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Sîmboteanu Ion, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, motiv pentru care va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.
36. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în vigoare la data depunerii recursului):
- „(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”
37. Art. 431 alin. (1) – (4) din Codul de procedură civilă:
- „(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.
(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.
(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.
(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”
38. Art. 432 alin. (1) – (5) din Codul de procedură civilă (în vigoare la data depunerii recursului):
- „(1) Părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.
(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:
a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
c) a interpretat în mod eronat legea;
d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.
(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:
a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

39. Art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept:

f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe”.

40. Art. 8 alin. (2) lit. a) din Codul civil (în vigoare până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare din 01 martie 2019):

„(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

a) din contracte și din alte acte juridice.”

41. Art. 210 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare din 01 martie 2019):

„(1) Trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.”

42. Art. 211 alin. (1) și (2) din Codul civil (în vigoare până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare din 01 martie 2019):

„(1) Nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părțile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic.

(2) Nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage nulitatea lui numai în cazul în care acest efect este expres prevăzut de lege sau prin acordul părților.”

43. Art. 512 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare din 01 martie 2019):

„(1) În virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.”

44. Art. 514 din Codul civil (în vigoare până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare din 01 martie 2019):

„Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.”

45. Art. 572 alin. (1) și (2) din Codul civil (în vigoare până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare din 01 martie 2019):
- „(1) Temeiul executării rezidă în existența unei obligații.
- (2) Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.”
46. Art. 970 alin. (1) și (2) din Codul civil (în vigoare până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, în vigoare din 01 martie 2019):
- „(1) Prin contractul de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuiția convenită.
- (2) Obiectul contractului de prestări servicii îl constituie serviciile de orice natură.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

47. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, concluziile instanței de apel expuse în decizie sunt neîntemeiate, rezultate din aprecierea greșită a circumstanțelor cauzei și interpretarea eronată a normelor de drept material, pe când prima instanță, întemeiat și argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având la bază cadrul legal aplicabil speței, corect a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea formulată de Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, fapt care constituie temei de casare a deciziei pronunțate și menținere a hotărârii primei instanțe.
48. Pentru a ajunge la această concluzie, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a reținut următoarele circumstanțe.
49. Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie” și Gospodăria Țărănească „Banuh Victor” au avut înțelegeri, prin care GȚ „Bojenco Anatolie” i-a acordat servicii de cultivare și recoltare a terenurilor agricole care aparțin GȚ „Banuh Victor”.
50. Totodată, între gospodăriile țărănești respective nu era încheiat un atare contract în formă scrisă, părțile conlucrau pe încredere.
51. Relațiile de conlucrare dintre părți erau formate timp de câțiva ani. GȚ „Bojenco Anatolie” presta servicii, iar GȚ „Banuh Victor” achita plata pentru serviciile prestate, prin ce între părți s-au format relații de încredere.
52. În anul 2018, fiindu-i prestate servicii Gospodăriei Țărănești „Banuh Victor”, ultima nu a achitat plata pentru serviciile prestate, însă, pe o foaie de hârtie, au scris cu mâna suma datoriei și termenul de rambursare, ambele părți aplicând ștampilele.
53. În acest înscris, părțile au convenit că până la 01 decembrie 2018 suma datoriei va fi restituită, ceea ce până la data înaintării cererii de chemare în judecată nu s-a întâmplat.

54. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază că, instanța de fond just a reținut că între părți au fost careva relații, deoarece pe înscrisul anexat este aplicată ștampila Gospodăriei Țărănești „Banuh Victor” și semnătura pârâtului.
55. Totodată, reieșind din circumstanțele enunțate, din declarațiile martorilor Bojenco Anatolie și Fortuna-Guțu Valentina, instanța de fond corect a ajuns la concluzia că, GȚ „Banuh Victor” nu și-a onorat obligațiile corespunzător, motiv din care s-a încasat de la Gospodăria Țărănească „Banuh Victor”, fondator Banuh Victor Victor, în beneficiul Gospodăriei Țărănești „Bojenco Anatolie” – fondator Bojenco Violeta, 92350,00 (nouăzeci și două mii trei sute cincizeci, 00) lei cu titlu de datorie rezultată din înscrisul anexat la fila dosarului 9, volumul I.
56. La caz, declarațiile martorilor nu sunt unica probă care a fost reținută la adoptarea soluției, acestea au fost coroborate cu alte probe, inclusiv înscrisuri, fiind apreciate de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea și veridicitatea, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.
57. Totodată, proba cu martori nu a fost reținută pentru dovedirea actului juridic, în sensul art. 211 alin. (1) din Codul civil, dar pentru a elucida circumstanțele aferente litigiului și a clarifica înțelegerea părților consemnată în acel înscris.
58. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind neîntemeiată concluzia instanței de apel cu privire la faptul că, de către reclamant nu a fost probată situația prestării de către GȚ „Bojenco Anatolie” a serviciilor de recoltare a roadei pentru GȚ „Banuh Victor Victor”. Or, instanța de apel urma să țină cont de specificul relațiilor între părți și de principiul bunei credințe, raportat la sarcina probațiunii de către ambele părți.
59. La caz, GȚ „Bojenco Anatolie” a prezentat un ansamblu de probe pe care își susține pretențiile din acțiune, în timp ce GȚ „Banuh Victor Victor” a invocat obiecții referitor la forma și conținutul înscrisului prezentat, dar nu a negat existența raportului juridic obligațional.
60. În conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temelie al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
61. Respectiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, instanța de fond întemeiat a reținut starea de fapt și de drept a cazului dedus judecării, în timp ce instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că, din conținutul actelor anexate la materialele cauzei nu s-a putut reține un asemenea raport contabil sau alte date de evidență contabilă, pentru a face o claritate în ceea ce privește părțile contractante, obligațiile asumate reciproc, natura acestor obligații, precum și cuantumul datoriilor rămase scadente, și să dovedească existența unei asemenea datorii la data adresării reclamantului în instanță cu actuala

cerere de chemare în judecată, sub pretextul că sumele pretinse urmau a fi dovedite anume prin documente de evidență contabilă, ele fiind documente cu putere probantă în sensul dovedirii prestării serviciilor agricole și efectuării de achitări.

62. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează și faptul că, soluția instanței de fond referitor la încasarea cheltuielilor de judecată, este legală și întemeiată.
63. În conexiunea celor relatate se constată că, instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunile cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când instanța de fond, în mod temeinic și legal a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea formulată de Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”.
64. Prin urmare, având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar decizia instanței de apel a fost pronunțată cu aprecierea greșită a circumstanțelor cauzei și interpretarea eronată a normelor de drept material, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține caracterul întemeiat al recursului declarat de către Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Sîmboteanu Ion, în partea pretențiilor admise de instanța de fond.
65. În consecință, recursul urmează a fi admis parțial, casată integral decizia din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți și menținută hotărârea din 18 februarie 2022 a Judecătoriai Edineț, sediul Dondușeni.
66. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de către Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, reprezentată de avocatul Sîmboteanu Ion.

Casează integral decizia din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți și menține hotărârea din 18 februarie 2022 a Judecătoriai Edineț, sediul Dondușeni, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească „Bojenco Anatolie”, prin intermediul conducătorului Bojenco Violeta împotriva Gospodăriei Țărănești „Banuh Victor Victor”, Banuh Victor Victor, Banuh Victor și Banuh Tatiana cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Gheorghe Stratulat

Judecători

Alexandru Negru

Ion Munteanu